

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 20 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์ สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ประกอบด้วย กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ตัวแปรตาม ได้แก่ ครู ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการพัฒนา จำนวน 20 ข้อ แบบสัมภาษณ์การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา จำนวน 12 ข้อ และ แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครู วิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ก่อนและหลังการพัฒนา โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา โดยใช้การบรรยาย และ วิเคราะห์ผลการสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา หลังการพัฒนาโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. ก่อนพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ครูโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ทำแบบทดสอบได้คะแนนเฉลี่ย 8.55 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.75 และหลังการพัฒนาครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาทำแบบทดสอบได้คะแนนเฉลี่ย 16.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.25 นั้นแสดงว่า ภายหลังจากพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มมากขึ้น
2. การดำเนินการพัฒนา โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ในเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน แล้วดำเนินการนิเทศแบบมีส่วนร่วม โดยการประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน และ การสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้นผ่านการทำโครงการ ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการพูด ทักษะการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น

3. ครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยรวม อยู่ในระดับดี 17 คน อยู่ในระดับปานกลาง 3 คน และมีพฤติกรรมจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยรวม อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก 9 ข้อ อยู่ในระดับดี 11 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ มีกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลาย และ จัดกลุ่มนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน

อภิปรายผล

ผลของการวิจัย เรื่อง การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. หลังการพัฒนาครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาทำแบบทดสอบได้คะแนนเฉลี่ย 16.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.25 อาจจะเป็นเพราะว่า ภายหลังจากพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน ทำให้ประชากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการนั้นวิทยากรจะบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ โครงงานอย่างละเอียดทั้งหมด เริ่มตั้งแต่ ความหมาย ความสำคัญ ประเภท ลักษณะ หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ หลักการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในระหว่างการประชุมยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จนเข้าใจทุกประเด็น นอกจากนี้การนิเทศแบบมีส่วนร่วม ยังให้คำแนะนำ เพิ่มเติมในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน เน้นย้ำอีกครั้งนี้ ด้วยเหตุนี้เองทำให้ครูที่เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน ได้อย่างถูกต้องและเกิดความมั่นใจในการนำไปใช้สอนนักเรียนมากขึ้น ซึ่งผลการศึกษา สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ วุฒิพงษ์ สวงนนาม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านหนองตะไก่อ อำเภอมือง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า เมื่อดำเนินการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้บุคลากรทั้ง 4 คน มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ และยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมจิต ผาคไรสง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการ หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาครูศูนย์ การเรียนชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ โครงงานด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ตามขั้นตอนการทำโครงงาน 5 กิจกรรม

2. การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ครูโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์ วิทยาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้นผ่านการทำโครงงาน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการ ด้านทักษะการพูด ทักษะการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และพัฒนาทักษะด้านการคิด วิเคราะห์สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการพัฒนาได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน และได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่ง ประกอบด้วย การร่วมกันคิดวางแผน คิดหากลยุทธ์ การปฏิบัติตามแผนหรือกลยุทธ์ที่คิดไว้ การสังเกตผลการปฏิบัติตามแผน และการสะท้อนผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อนำข้อบกพร่อง มาพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดความพึงพอใจของกลุ่มประชากร นอกจากนั้นแล้วกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการ พัฒนาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น ทำให้กลุ่มประชากร ได้รับทั้งความรู้ และเกิดทักษะจาก กิจกรรมการฝึกปฏิบัติ และผลจากการนิเทศแบบมีส่วนร่วม โดยการสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาสามารถนำความรู้และทักษะ ที่ได้รับ ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกลยุทธ์และกระบวนการพัฒนาสอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิการ์ ทองวงษ์มา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ โครงงาน โรงเรียน วรรณรมพิทยากาฬสินธุ์ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า หลังจากที่ได้ศึกษาค้นคว้า โดย การประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบ โครงงานแล้ว กลุ่มผู้เข้าร่วมศึกษาที่ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีความรู้ความเข้าใจสามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแบบโครงงานและการจัดทำแผนการสอนแบบโครงงาน ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแบบโครงงานได้ดี มีความมั่นใจสูงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาตัวบุคลากร และนักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขในการดำเนินชีวิตต่อไป

3. ครูโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

โดยรวม อยู่ในระดับดี 17 คน อยู่ในระดับปานกลาง 3 คน และมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยรวม อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก 9 ข้อ อยู่ในระดับดี 11 ข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ และการได้รับการนิเทศแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จากผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลให้สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมร วรชิน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า หลังจากได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการสอนแบบโครงการ การเขียนแผนการสอนแบบโครงการ การเขียนแผนการสอนแบบโครงการ และการนำแผนการสอนไปปฏิบัติ ทำให้ครูผู้สอนนำความรู้ความสามารถเกี่ยวกับขั้นตอนการสอนแบบโครงการไปจัดทำแผนการสอนแบบโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามขั้นตอน การนิเทศแบบมีส่วนร่วมทำให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับวิทยากร มีการเตรียมแผนการสอน มีสื่อหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสอนและมีความชัดเจน มั่นใจใน การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการได้ เมื่อได้ดำเนินการพัฒนา ปรากฏว่า ครูเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการได้ครบตามขั้นตอน ได้แก่ การคิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษาการวางแผนการทำโครงการ การลงมือทำโครงการ การเขียนรายงาน และยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วาทยุทธ พุทธพรหม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแบบโครงการ โรงเรียนบ้านกุดชุมพัฒนา (ศิริสารรังสรรค์) อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า หลังการพัฒนาทำให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแบบโครงการได้ดีขึ้น และมีความชำนาญมากขึ้น และยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยูวดี แจ้จกร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบสอนแนะ พบว่า ภายหลังจากการพัฒนาทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้กลุ่มประชากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน และเกิดทักษะสามารถสอนให้นักเรียนทำโครงการได้ ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้มากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมนิเทศแบบมีส่วนร่วมทำให้กลุ่มประชากรสามารถพัฒนา ปรับปรุง การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานให้ถูกต้อง มีคุณภาพมากขึ้น ดังนั้นควรมีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยเปิด โอกาสให้คณะครูได้มีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ เช่น การทำจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง เป็นต้น

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อพัฒนาให้เป็นรูปแบบสำหรับการนำไปใช้ในการพัฒนาของสถานศึกษาอื่นต่อไป